

УДК: 378+371.13+372.461+371.15+81'25+811.581

Олександра Володимирівна Попова,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики,

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЄВА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ У ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Стаття присвячена дослідженню специфіки виявлення стану професійно-мовленнєвої підготовленості майбутніх перекладачів китайської мови на сучасному етапі у вищих педагогічних навчальних закладах. В роботі проаналізовано результати анкетування студентів та викладачів іноземної мови та перекладу (теорії і практики) і діагностично-констатувальних зрізів у межах педагогічного експерименту, що тривав упродовж 2012-2016 навчальних років; визначено критерії оцінювання знань, умінь і навичок майбутніх перекладачів-східнознавців; специфіковано рівні готовності студентів до професійної діяльності.

Ключові слова: діагностично-констатувальні зрізи, перекладач китайської мови, педагогічний експеримент, критерії оцінювання, рівні готовності, професійна діяльність.

Умови Європейської інтеграції та налагодження дипломатичних, політико-економічних та освітньо-культурних відносин України з країнами Сходу потребують від фахівця перекладу такі якості, як мобільність і конкурентоспроможність на міжнародному ринку праці у стрімко змінюваному сучасному світі. З огляду на означене, в Україні створюються нові державні освітні стандарти, оновлюється зміст навчальних програм і дидактичних матеріалів, здійснюється пошук нових форм організації навчально-виховного процесу в співзвучності з міжнародними стандартами.

Удосконалення професіограми перекладача / тлумача має реалізовуватися паралельно з процесом модернізації вітчизняної системи освіти за постійно поновлювальними вимогами і критеріями. Процес адаптації змісту професійної компетентності та організація навчального процесу, спрямованого на її формування, прискорюються за умови наявності вірогідних відомостей про реальний стан підготовленості суб'єкта до функціонування у професії та кінцевих детермінант, що характеризують конкретні складові-компетенції, необхідні для входження до професії.

У цьому зв'язку виникає **проблема** достовірного виявлення стану професійної підготовленості майбутніх перекладачів-синалогів до виконання посадових обов'язків. Розв'язанню поставленої проблеми сприяє вирішення таких **завдань**: 1) детермінувати адекватні емпіричні методи та розробити серію відповідних практичних вправ, що дають змогу реалізувати мету експерименту; 2) виявити належні критерії оцінювання досягнень академічних майбутніх перекладачів-синалогів та рівні їхньої підготовленості до професійної перекладацької діяльності.

Отже, з **метою** характеристики сучасного стану професійно-мовленнєвої підготовленості майбутніх перекладачів китайської мови на сучасному етапі у вищих педагогічних навчальних закладах було проведено анкетування студентів та викладачів іноземної мови та перекладу (теорії і практики) і діагностувально-констатувальні зрізи в межах педагогічно-

го експерименту, який тривав упродовж 2012-2016 навчальних років.

Додатковими **цільми** констатувального зрізу були такі: побудувати критеріальну модель для з'ясування реального стану та характеру підготовки студентів бакалаврату до майбутньої професійної діяльності у відповідних закладах (бюро перекладів, консульських центрах, туристичних агенціях, редакціях ЗМІ, круїнгових компаніях тощо); розробити критерії та показники рівнів сформованості професійно-мовленнєвої компетентності студентів майбутніх перекладачів китайської мови; виявити рівні сформованості професійно-мовленнєвої компетентності студентів на основі предметно-фахових компетенцій (мовної, комунікативно-мовленнєвої, лінгвосоціокультурної, перекладацько-мовленнєвої, специфічно-технологічної).

Ключовим феноменом оцінки якості навчання є «критерій» (від лат. *critērium*, яке зводиться до грец. *κρίτήριον* – здатність розрізнення; засіб судження, мірило). Загальною дефініцією критерія є «мірило оцінювання» результату діяльності, зміст якого розкривається завдяки певних маркерів (показників). Під критеріями і показниками якості навчальної діяльності розуміємо двуаспектну сукупність ознак, на основі яких складається оцінка умов, процесу і результату навчання, що відповідають поставленим цілям: зовнішні (якість функціонування закладу освіти і педагогічної діяльності у певному регіоні) та внутрішні (пов'язані з процесом і результатом навчальної діяльності студента) критерії [1].

Констатувальний зріз проводився у два етапи відповідно до означеної мети. На першому етапі було використано критеріальну модель, компонентами якої визначено п'ять критеріїв: *валюативно-мотиваційний, когнітивно-професійний, особистісно-самоадміністративний, операційно-інтерактивний, аналітико-дослідницький*.

Валюативно-мотиваційний критерієм (К1) передбачено: урахування якостей студента (коректне ставлення до однокласників, колег, викладачів, іноземців з урахуванням законів співфункціонуван-

ня людей у соціально гетерогенних групах та взаємодії представників різних культур у полікультурному середовищі;); інтерес до роботи з різними інформаційно-лексикографічними джерелами; наявність мотивації до перекладацької, пошуково-дослідницької діяльності; прагнення до подальшого самовдосконалення й оволодіння новітніми інформаційно-комунікаційними технологіями.

Когнітивно-професійним критерієм (К2) передбачено наявність у студента глибоких знань у галузі лінгвістики, зокрема перекладознавства, психолінгвістики, вітчизняної і зарубіжної культурології, соціології: високий рівень володіння матеріалом з фахових дисциплін, високий загальнокультурний рівень, якісна теоретична підготовка, обізнаність із методологією предмета, лінгвістичними методами дослідження, сучасними вимогами до фахівця перекладу; здатність інтегрувати знання з різних галузей; уміння прогнозувати зміст окремих висловлювань і / або професійну ситуацію цілком та знаходити шляхи її розв'язання; уміння конструктивно здійснювати професійно-спрямовану крос-культурну комунікацію іноземною (китайською, англійською) та державною (українською) / рідною (українською / російською) мовами з представниками рідної країни та інших держав із залученням усіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо) за різними формами репрезентації первинного і вторинного текстів; уміло використовувати комунікативні й інформаційні технології в професійному середовищі; здатність взаємодіяти з одногрупниками, колегами, викладачами, іноземцями, представниками різних закладів у полікультурному середовищі через неконфліктну і позитивну поведінку, яка передбачає обізнаність із засобами прогнозування імовірності виникнення конфліктів за певними маркерами, їх ідентифікації і правилами встановлення контакту у разі виникнення конфлікту.

Особистісно-самоадміністративним критерієм (К3) передбачено: визначення вимог до особистісних якостей студента – майбутнього перекладача китайської мови (рівень загальної культури; комунікативні вміння; здатність мислити нестандартно; наполегливість; коректне розуміння ситуації в плані відповідальності, права, інтересів та потреби споживачів з позиції фахівця; уміння організації професійної діяльності, що сприяє самопізнанню, спрямованого на ідентифікацію, розуміння та сприйняття особистісного «Я» у зіставленні з колегами та професійним стандартом; визначення власних дій-операцій на кожному з етапів організованої ним перекладацької діяльності; орієнтація на ринку праці).

Операційно-інтерактивним критерієм (К4) передбачено: орієнтування на ефективні засоби діяльності з умілим використанням довідкової, енциклопедичної, спеціальної літератури, словникових джерел різних типів (тезаурусів, спеціальних, ідіоматичних, тлумачних, етимологічних, частотних, орфографічних та орфоепічних, одно- та двомовних; словників синонімів, антонімів, омонімів, іноземних слів, словників скорочень, словників імен власних, словників рим тощо), програмного забезпечення, інформаційних технологій для пошуку необхідної

інформації у межах професійної діяльності; вміння моделювати професійно-зорієнтовану ситуацію відповідно до кваліфікаційних нормативів та службових обов'язків перекладача-білінгва, втілювати в реальність, аналізувати, корегувати та відстежувати розвиток робочої ситуації; уміння оперативно виконувати поточні професійно-перекладацькі завдання різного ступеня складності; наявність уміння ефективно використовувати рідну й іноземні мови для досягнення цілей міжкультурної комунікації.

Аналітико-дослідницьким критерієм (К5) передбачено: наявність у студента *вмінь*: визначати макростратегії та мікростратегії в межах розв'язання певних професійних завдань різного рівня складності; визначати тактики, порядок і сутність дій фахівця відповідно до специфіки конкретної професійної ситуації; порівнювати, комбінувати, модифікувати та адаптувати лінгвістичний та країнознавчий матеріал у кожній конкретній ситуації у форматі перекладацько-мовленнєвої діяльності; створювати тексти перекладів (усний і письмовий повний, частковий переклад) і власні інформаційні продукти на різних носіях із застосуванням ІКТ; застосовувати різногалузеві інформаційні джерела для розв'язання перекладацьких проблем; діяти оригінально (нестандартно) в змінних професійних ситуаціях.

Вищеописана критеріальна модель дала змогу виявити нереалізовані ресурси професійного розвитку майбутніх перекладачів-сходознавців та виступила еталоном-мірилом для верифікації результативності та ефективності експериментальної моделі формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх перекладачів китайської мови у вищих педагогічних навчальних закладах. На етапі констатувального зрізу за допомогою критеріальної моделі: *по-перше*, було схарактеризовано рівні готовності студентів старших курсів бакалаврату, які навчаються за напрямом підготовки «Філологія. Переклад», до майбутньої професійної діяльності в бюро перекладів, консульських центрах, туристичних агентствах, редакціях ЗМІ, кріюінгових компаніях та інших державних / недержавних закладах; *по-друге*, виявлено недоліки в організації навчально-виховного процесу в межах нормативних і вибіркових дисциплін спеціальності; *по-третє*, розроблено анкети самоаналізу та експертної оцінки відповідно до означених критеріїв.

Так, студентам філологічних факультетів було запропоновано заповнити анкету, запитання якої передбачали самоаналіз готовності до виконання професійно-перекладацьких обов'язків у відповідних закладах. Аналіз анкет засвідчив, що майже в 41% відповідей респондентів йшлося про посередню базу знань, умінь і навичок у галузі лінгвістики, зокрема перекладознавства, психолінгвістики, вітчизняної і зарубіжної культурології, соціології, які вони намагаються інтегрувати та імплементувати в квазі-професійну діяльність у форматі полікультурного середовища із залученням усіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо) за різними формами репрезентації первинного (власного тексту) і вторинного (тексту перекладу) текстів. Студенти виокремили послідовний переклад та

синхронне тлумачення як фахові сфери, в яких вони відчують найбільші складнощі у майже одночасному сприйнятті інформації на слух та продукуванні вторинного тексту (тексту перекладу) в усній формі 89%. За відповідями студентів, недостатня увага на заняттях з практики перекладу приділяється аналізу сукупності лінгвістичних та екстралінгвістичних маркерів під час опрацювання текстів 39%. Крім того, респонденти вважають доцільним тренувати студентів, які навчаються в регіонах з превалюванням певних етнічних меншин, у всіх видах перекладу в межах таких мовних пар «перша іноземна (китайська) ↔ державна (українська)»; «перша іноземна (китайська) ↔ рідна (не українська)»; «друга іноземна (англійська) ↔ державна (українська)»; «друга іноземна (англійська) ↔ рідна (не українська)»; «перша іноземна (китайська) ↔ друга іноземна (англійська)» 91%. 68% майбутніх перекладачів усвідомлюють необхідність орієнтації навчально-виховного процесу на структуру (перелік компетенцій), зміст (їх характеристику і базовий рівень володіння) своєї професії (професіограму), а також формування авторського стилю в перекладацькій діяльності й умінь ефективно використовувати інформаційно-комунікативні технології. Студенти наголосили на значущість модернізації професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови та вдосконаленні традиційних методик відповідно до завдань сучасної освіти.

Показовим було те, що 73% респондентів позитивно оцінили різноманітні форми навчання в бакалавраті, що сприяють формуванню професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх перекладачів-східнознавців. Водночас вони висловили й окремі критичні зауваження, які стосувалися оновлення навчальних планів у поточному навчальному році в спектрі перерозподілу і скорочення кількості аудиторних годин, відведених на опанування дисциплін з теорії і практики перекладу.

Близько 48% студентів в анкетах зазначили, що бажають отримати методичні рекомендації з питань самоменеджменту у професії, кваліфікаційних нормативів та службових обов'язків перекладача-білінгва, тактико-стратегічних аспектів діяльності перекладача; 18% пропонують відвідувати іноземні компанії з метою ознайомлення із специфікою їх функціонування або зустрічатися частіше з іноземцями, що надає змогу реалізувати одержані студентами знання, вміння і навички в професійному середовищі; 11% студентів не задоволені матеріальною базою, технологіями та навчально-методичним забезпеченням навчання.

Загалом студенти оцінили методичну систему формування професійно-мовленнєвої (перекладацької) компетентності по-різному: 24,3% опитаних – на високому рівні; 37,1% – на достатньому та 38,6% – на середньому рівнях.

Водночас було проведено опитування-анкетування викладачів, яким пропонували дати експертну оцінку готовності майбутніх перекладачів китайської мови до професійної діяльності. Систематизація експертних оцінок викладачів засвідчила пасивність майбутніх перекладачів китайської мови

за окремими критеріями моделі (наприклад, особистісно-самоадміністративним, операційно-інтерактивним). На жаль, студенти 34% часто вдовольняються лише тією інформацією, яку отримують на лекційних заняттях, не завжди спроможні визначити стратегії і тактики, порядок і сутність дій фахівця відповідно до специфіки конкретної професійної ситуації через порівняння, комбінування, модифікування та адаптування лінгвістичного та країнознавчого матеріалу в кожній конкретній ситуації у форматі перекладацько-мовленнєвої діяльності. Викладачі відзначили наявність у студентів певних труднощів перекладацько-пошукового характеру через невдале використання довідкової, енциклопедичної, спеціальної літератури, словникових джерел різних типів, програмного забезпечення, інформаційних технологій 29%. Респонденти-викладачі порадили рівномірно розподіляти час на опанування текстів різної функціонально-стильової спрямованості та виокремили науково-технічний, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, наукова проза, суспільно-побутовий стилі як провідні.

Узагальнені результати проведеного анкетування (самоаналіз та експертне оцінювання) засвідчили, що 41,2% опитаних респондентів становлять студенти, які мають *змістовно-репродуктивний рівень* готовності до професійної діяльності у відповідних закладах; 32,7% респондентів – *аналітико-корегувальний*; 14,5% – *когнітивно-продуктивний*; 11,6% студентів мають *автономно-креативний* рівень.

Під *змістовно-репродуктивним рівнем* готовності до професійної діяльності розуміємо недоведені до автоматизму навички перекладацької діяльності, несформованість умінь повноцінно функціонувати в професії, які схарактеризовані некреативним відтворенням респондентом програмного теоретичного матеріалу. Студент не демонструє справжнє бажання виконувати професійні обов'язки; невпевнений, що його рівень знань китайської мови є достатнім. Деякі види перекладу (зокрема, усні) потребують, на думку студентів / викладачів, подальшого тренування та вдосконалення. Перевага віддається письмовій формі здійснення крос-культурної комунікації без залучення творчого компонента її розвитку (констатація відомих фактів, відповіді на поставлені запитання тощо).

Аналітико-корегувальний рівень готовності передбачає самостійний аналіз власної професійно-спрямованої діяльності щодо готовності до професії із визначенням більш складних видів мовленнєвої діяльності та перекладу для подальшого опрацювання. Студент виявляє бажання почати перекладацьку діяльність фахівця, проте визначає труднощі функціонування у форматі полікультурного середовища через неповні знання в галузі лінгвістики, психолінгвістики, вітчизняної і зарубіжної культурології.

Когнітивно-продуктивний рівень готовності свідчить про свідоме ставлення до професії, наявність інтегрованих лінгвістичних й екстралінгвістичних знань, умінь і навичок. Студент здатний коректно розуміти ситуацію в плані відповідальності, права,

інтересів та потреби споживачів з позиції фахівця, визначати власні дії-операції на кожному з етапів організованої ним перекладацької діяльності та виконувати їх; обізнаний із складовими професіограми перекладача; вміє відтворювати тексти мовою перекладу у заданому форматі (повно, скорочено) та створювати нові рідною мовою і мовою перекладу з використанням словникових та інших довідкових джерел; є обізнаним із сучасними інформаційно-комунікативними технічними засобами та програмами автоматизованого перекладу.

Автономно-креативний рівень готовності схарактеризовано високими показниками готовності до професії: глибокі знання, вміння і навички в галузі лінгвістики, зокрема перекладознавства, психолінгвістики, вітчизняної і зарубіжної культурології, соціології. Студент демонструє здатність їх вдало інтегрувати та імплементувати у квазі-професійну діяльність у форматі полікультурного середовища із

залученням усіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо) за різними формами репрезентації первинного (власного тексту) і вторинного (тексту перекладу) текстів. Майбутній фахівець перекладу ефективно використовує довідкову, енциклопедичну, спеціальну літературу, словникові джерела різних типів, програмне забезпечення, інформаційні технології для пошуку необхідної інформації, її відтворення та продукування власної у межах професійної діяльності. Студент коректно визначає стратегії і тактики, порядок і сутність дій фахівця відповідно до специфіки конкретної професійної ситуації; приймає креативні перекладацькі рішення.

За результатами виконання завдань констатувального зрізу студентів контрольних груп (КГ) та експериментальних груп (ЕГ) було розподілено за рівнями сформованості перекладацької компетентності, що наочно ілюструє таблиця 1.

Таблиця 1

Рівні сформованості перекладацької (професійно-мовленнєвої) компетентності майбутніх перекладачів-східнознавців (у %)

Групи \ Рівні	Високий	Достатній	Середній	Низький
КГ	7,56	33,12	42,76	16,56
ЕГ	7,46	33,09	42,86	16,59

Як видно з таблиці 1, студентів із високим рівнем сформованості перекладацької (професійно-мовленнєвої) компетентності було лише 7,56% у КГ та 7,46% в ЕГ. На достатньому рівні перебувало 33,12% у КГ та в 33,09 % ЕГ. Вони продемонстрували належне володіння лінгвістичними нормами сучасної китайської, англійської, української та російської мов; понятійно-термінологічним апаратом та перекладацьким інструментарієм; навички здійснення двостороннього повного й скороченого перекладу в межах зазначених мов; виконання письмового та усного видів перекладу, але припускалися окремих помилок і неточностей у сприйнятті на слух іншомовного діалогічного і монологічного мовлення у різних стилях і жанрах мовлення і, відповідно, відтворенні змісту аудіоповідомлень мовою оригіналу і перекладу в різних форматах. За нашими спостереженнями, студенти швидко переключалися з однієї мови на іншу; комбінували та адаптували лінгвістичний та країнознавчий матеріал у кожній конкретній ситуації; вдало використовували ІКТ у процесі виконання професійно-спрямованих вправ. Окремі студенти відчували труднощі в орієнтуванні в професійно-спрямованих ситуаціях, в ухваленні перекладацьких рішень.

На середньому рівні знаходилося 42,76% майбутніх фахівців перекладу в КГ та 42,86% - в ЕГ, які припускалися значної кількості помилок і неточностей за визначеними критеріями, зокрема недостатньо повно володіли функціональними стилями мови, програмами автоматизованого перекладу і редагування, припускалися типових перекладацьких помилок.

У результаті проведення констатувального зрізу було ідентифіковано певну кількість студентів і з низьким рівнем сформованості перекладацької (професійно-мовленнєвої) компетентності – 16,56% у КГ та 16,59% в ЕГ, що безперечно підтвердило необхідність урахування специфіки майбутньої професії студента в реалізації навчально-виховного процесу у вищій, інтенсифікації практичної спрямованості навчання майбутніх перекладачів й обґрунтувало доцільність розробки діагностичної моделі й експериментальної методики професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської педагогічної освіти.

Статистичний аналіз отриманих результатів експериментальної роботи показав, що на констатувальному етапі експерименту під час порівняння відповідних рівнів знань, умінь і навичок в ЕГ та КГ усі виявлені розбіжності є статистично несуттєвими (на рівні значущості 0,05).

Задля отримання більш повної картини стану професійно-мовленнєвої підготовленості майбутніх перекладачів китайської мови на сучасному етапі у вищих педагогічних навчальних закладах необхідно діагностувати реальний рівень теоретичної і практичної підготовки студентів за певними критеріями і показниками.

Отже, перспективними напрямками подальших педагогічних досліджень вважаємо здійснення порівняльного аналізу успішності експериментального навчання із традиційним на основі визначених критеріїв та показників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України [головний ред. В. Г. Кремень]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
2. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю «Переклад» / Л. М. Черноватий. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 376 с.
3. Щичко В. Ф. Китайский язык. Теория и практика перевода: учебное пособие / В. Ф. Щичко. – М. : Восток-Запад, 2004. – 223 с.

*Александра Владимировна Попова,
кандидат педагогических наук, доцент,
доцент кафедры перевода и теоретической и прикладной лингвистики,
Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского», ул. Старопортофранковская, 26, г. Одесса, Украина*

ПРОФЕССИОНАЛЬНО-РЕЧЕВАЯ ПОДГОТОВЛЕННОСТЬ БУДУЩИХ ПЕРЕВОДЧИКОВ КИТАЙСКОГО ЯЗЫКА НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ В ВЫСШИХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Статья посвящается исследованию специфики определения состояния профессионально-речевой подготовленности будущих переводчиков китайского языка на современном этапе в высших педагогических учебных заведениях. Получению достоверных результатов способствовало решение таких задач: 1) определить адекватные эмпирические методы и разработать серию соответствующих практических заданий, дающих возможность реализовать цель эксперимента; 2) выявить надлежащие критерии оценивания уровня подготовленности студентов к профессионально-переводческой деятельности.

В работе проанализированы результаты анкетирования студентов и преподавателей иностранных языков и перевода (теории и практики) и диагностико-констатирующих срезов в рамках педагогического эксперимента, который проводился в период 2012-2016 учебных лет; определены критерии оценивания знаний, умений и навыков будущих переводчиков китайского языка; специфицированы уровни готовности студентов к профессиональной деятельности.

Диагностические срезы проводились в два этапа в соответствии с критериальной моделью, состоящей из таких компонентов: валуативно-мотивационный, когнитивно-профессиональный, личностно-самоадминистрирующий, операционно-интерактивный, аналитико-исследовательский.

Ключевым феноменом оценивания качества был выбран «критерий» – средство оценивания; мерило, суть которого раскрывается посредством определенных маркеров (показателей). Под критериями и показателями образовательной деятельности понимаем двухаспектные маркеры оценивания образовательных условий, процесса и результатов, соответствующих поставленным целям: внешние (качество функционирования определенного учебного заведения и педагогической деятельности конкретного региона) и внутренние (связанные с процессом и результатами учебной деятельности студента) критерии.

Были выделены показатели уровней подготовленности будущих переводчиков китайского языка: содержательно-репродуктивный, аналитико-корректирующий, когнитивно-продуктивный, автономно-креативный. Результаты практических срезов студентов были распределены в соответствии с высоким, достаточным, удовлетворительным и низким уровнями.

Перспективными направлениями последующих педагогических исследований считаем осуществление сравнительного анализа успешности экспериментального обучения с традиционным на основе выявленных критериев и показателей.

Ключевые слова: диагностико-констатирующие срезы, переводчик китайского языка, педагогический эксперимент, критерии оценивания, уровни готовности, профессиональная деятельность.

Oleksandra Popova,
*PhD in Pedagogical Sciences (Candidate of Pedagogical Sciences),
Associate Professor at the Faculty of Translation, Theoretical and Applied Linguistics,
State institution «South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky», 26, Staroportofrankovskaya Str., Odessa, Ukraine*

PROFESSIONAL SPEECH PREPAREDNESS OF THE FUTURE TRANSLATORS OF CHINESE IN INSTITUTES OF HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION AT THE MODERN STAGE

The state of professional speech readiness of the future translators of Chinese in institutes of higher pedagogical education at the modern stage is specified in the article. Veritable results can be obtained if these tasks are solved: 1) to determine adequate empiric methods and elaborate a set of corresponding practical tasks enabling the realization of the experimental aim; 2) to define appropriate assessment criteria and students' readiness levels for professional translation activity.

Thus, there were analyzed the results of students' and teachers' polling alongside with diagnostic testing within the pedagogical experiment which lasted from 2012 – 2016 academic years. The criteria enabling the assessment of the future translators-orientalists' knowledge and skills were defined; the students' readiness levels for professional activity were specified.

The diagnostic testing was conducted in two stages according to the criterial model consisting of these components: evaluative-motivational, cognitive-professional, personal-self-administrative, operational-interactive, and analytical-research.

The key phenomenon of the quality assessment was chosen "criterion" – a means of estimation; a measure the essence of which is revealed thanks to certain markers (indicators). The criteria and indicators of the educational activity are considered to be a two-aspect set of markers enabling the assessment of educational conditions, process and outcomes which correspond to the set goals: outer (quality of functioning of some particular educational establishment alongside with the pedagogical activity within a particular region) and inner (those ones connected with the process and outcomes of student's educational activity) criteria.

There were singled out the contents of the readiness levels of the future translators of Chinese; they are: content-reproductive, analytical-correcting, cognitive-productive, autonomous-creative. The students' (those of the control and experimental groups) practical testing outcomes were spread according to high, substantial, satisfactory and low levels.

Perspectives of the research are seen in the further comparative analysis of efficiency / non-efficiency of the proposed experimental education and the traditional one based on the elaborated criteria and indicators.

Key words: professional activity, translator / interpreter of Chinese, polycultural environment, oral translation, written translation.

Подано до редакції: 30.03.2016 р.

Рекомендовано до друку: 15.04.2016 р.

Рецензент: д. пед. н., професор А. М. Бозуш